

Litteratur.

Jorma Utto: Vankien ehdonlaiseen vapauteen päästäminen ja sen edellytykset (Om villkorlig frigivning av fångar och dess förutsättningar). Suomalainen Lakimiesyhdistys' publikationsserie A N:o 40. Vammala 1950.

Den straffrättsliga forskningen i Finland har visat en glädjande tillväxt. Under de senaste fem åren har den högsta juridiska lärdomsgraden i hela fem fall förvärvat medelst en straffrättslig doktorsavhandling. Såsom en svaghet torde det emellertid böra anses, att publikationerna, försåvitt i dem straffrättsliga grundproblem upptagits till behandling, hava följt den klassiska skolans kända linje. Den nya åskådningen om brottsligheten och medlen för dess bekämpande, vilken åskådning grundar sig på den kriminologiska vetenskapens resultat, har långsamt vunnit fotfäste i den finska straffrättsvetenskapen. Den disputation, som nu skall presenteras, utgör i detta avseende ett undantag.

Författaren ställer de extrema allmäntpreventiva lärorna under en skarp kritik. Samhällsordningens bestånd beror icke uteslutande av yttre tvång och användande av kanaliserat våld. Hos det överväldigande flertalet människor har livet i ett organiserat samhälle framkallat en social anpassningsvilja, som inverkar på deras eget beteende och tillika kräver av de övriga, att de underkasta sig de sociala normerna. Denna anpassningsvilja åstadkommer till förmån för samhällsordningen ett socialt tryck, vilket såsom sanktion måhända är t. o. m. viktigare än straffet. Omgivningens kritik av en persons sociala habilitet utgör en så stark faktor, att mången hellre väljer en förbrytares namn än den socialt mindervärdiges rykte. Dock vill författaren ingalunda påstå, att straffet icke skulle hava betydelse i nu ifrågavarande avseende, men samhällsmoralens bestånd förutsätter icke med nödvändighet det traditionella straffet. Den allmäntpreventiva verkans viktigaste förutsättning är blott den, att statsmakten *har en allvarlig inställning till brottet.*

För att de samhälleliga reaktionerna skola kunna bevara sin moralbildande och -uppehållande verkan, få de icke komma i konflikt med det allmänna rättsmedvetandet. Rättsmedvetandet giver sällan svar på frågan vad samhället borde göra; däremot reagerar det t. o. m. kraftigt, ifall kriminaliseringen har riktats mot en mänsklig inställning, som enligt den i samhället rådande uppfattningen icke kan bekämpas medelst straff, eller om för en inställning, som gjort sig förtjänt av kriminalisering, har stadgats alldeles disproportionerliga straff, som kränka den allmänna rättsuppfattningen. Av den omständigheten, att rättsmedvetandet i allmänhet reagerar blott mot extrema åtgärder, följer, att straffet kan inom tämligen vida gränser utformas i enlighet med den individuelltpreventiva idén, såsom en åtgärd, vilken beaktar

förbrytarens egenart. Författaren anser, att en reform av straffrätten kan ske blott i individualpreventionens tecken.

Mot individualpreventionens tagande i bruk kan man icke framställa den anmärkningen, att den skulle bryta mot principen om allas likställdhet inför lagen. Även i ett straffrättssystem, som bygger på individualprevention, bevaras likställdheten. Måttstocken för likvärdigheten utgöres icke längre blott av gärningen, vari asocialiteten tagit sig en yttre uttrycksform, utan av gärningsmannens samhällsfarlighet. Däremot kan det med skäl betvivlas, huruvida sagda realitet, som huvudsakligen tillhör själslivet, alltid kan till den grad objektivt utredas, att reaktionerna kunde utformas så att de motsvarade gärningsmannens specifika samhällsfarlighet. Individualpreventionen får sin nödvändiga begränsning i rättssäkerhetens grundsats, vilken synpunkt hittills näppeligen har värderats tillräckligt av individualpreventionens representanter.

Arbetet har en anmärkningsvärd praktisk betydelse. Det behandlar systematiskt ett rättmaterial, som av doktrinen hittills har ägnats blott ringa uppmärksamhet och gagnar fördenskull i synnerligen stor omfattning rättspraxis.

Brynolf Honkasalo.

Yngve Björnstam: Dom i ungdomsmål. Tidens förlag. Stockholm 1950. 222 sidor.

Författaren är bl.a. föreståndare för ett ungdomshem och nämndeman vid Stockholms rådhusrätt. Han vet därför vad han talar om när han i boken skildrar en pojke av det slag som fått sin uppfostran i anstalter och därefter fortsätter anstaltsvistelserna i fängelser.

I boken står pojken åtalad för andra gången. Största delen av framställningen upptages av pojkens inre monolog från det han hämtas i rannsakningshäktet till dess domen avkunnas. Hans tidigare upplevelser passera revy, interfolierade med hans reflexioner över den aktuella situationen. Även den som i allmänhet icke uppskattar detta framställningssätt måste medge, att det i detta fall använts med god verkan. Läsaren får ett starkt intryck av virrigheten, hjälplösheten och ensamheten hos denne, säkerligen representativa, ungdomsbrottsling. Initiativlös och beroende av sin omgivning har han, om han lämnas åt sig själv, knappast en chans att komma ur det kriminella hjulspår där han hamnat.

Uppenbarligen är det en angelägen uppgift för straffrättsskipningen att i sådana fall skaffa den tilltalade en annan miljö och någon att ty sig till. Det är med beklämning man i boken finner, att de dömande där icke tyckas ha den uppfattningen. I stället upptagas överläggningarna med nämnden av sentimentala utgjutelser om hur synd det är om pojken, om att man har barn själv o.s.v. och av en helt malplacerad strävan att begränsa ingripandet mot pojken så mycket som

möjligt. Om detta är en verklighetstrogen skildring av hur det går till i ett brottmål med nämnd, är den nedslående. Meningen med att införa nämnd i grövre brottmål också i städerna var dock icke att öppna dörren för en salvelsefull diletterantism. För övrigt är den lagfarne domaren i boken icke en bit bättre.

Boken är intressant både som en studie i ungdomsbrottslighet och som en skildring av domstolarnas arbetssätt.

Ivar Strahl.

Th. Thorsteinsson: Fra fremmede retssale, Første og anden samling.
København 1950 (Ejnar Munksgaard).

Højesteretssagfører Th. Thorsteinssons *Fra fremmede retssale* er på vej til at blive en klassiker ligesom *Borgerlig Ret* og *Blackstone's Commentaries*. Den velkendte første samling er nu trykt i 3. udgave, og samtidig udgives et nyt bind, som ikke fortjener en mindre udbredelse. Det meste af indholdet har allerede været trykt, bl.a. i »Juristen«. Måske spænder bindet ikke helt så vidt i sine emner som forgængeren, men det bevæger sig netop på de områder, hvor første samling mest aftvinger læserens interesse: portrættegninger og skildringer fra retssalene. Forfatterens første forudsætning er et grundigt kendskab til engelsk rets institutioner og skikke. Men som hos andre fine essayister er hans egentlige fortjeneste den at holde hus med lærdommen, at udvælge væsentlige og mindre væsentlige ting og fremstille dem som en anskuelig helhed, der mere appellerer til læserens nysgerrighed og medleven end til hans indprentningsevne. Af stilen afhænger det hos skribenter af denne type, om det hele skal blive værd at læse, eller om enkelthederne skal stå og stritte så underligt uden betydning. Et essay uden sprogligt særpræg er kun belæring og burde da på forhånd indrettes derefter, det vil sige give en velordnet fremstilling af det væsentlige. Men Thorsteinssons sproglige evne er usædvanlig; ved foreningen af stof og stil følger hans bøger så at sige en ny genre til dansk juridisk litteratur. Herhjemme har tidligere Frantz Dahl skrevet »juridiske profiler«; han kaldte dem »essays«, men vedstod dog, at de var præget af deres leksikalske formål.

Flere af Thorsteinssons juristportrætter er skrevet på grundlag af en ny biografi eller selvbiografi. Det virker så let, men er det ikke, hvis der skal blive tale om andet end et referat; man sammenligne fx forfatterens skildring af den engelske advokat Marshall Hall med Marjoribanks' biografi, der nævnes i slutningen af artiklen (den udkom sidste år i en Penguin-udgave til et par kroner). Blandt de fremmede jurister, som skildres, er Lord Birkenhead, Sir Patrick Hastings, Clarence Darrow og den norske advokat Bernhard Dunker. Helt grotesk virker i dette agtværdige selskab det svindleriske advokatpar

Howe & Hummel, hvis forbløffende indsats i amerikansk retsliv forfatteren skitserer i bogens sidste afsnit.

Tre stykker handler om engelske pressesager, det længste om Laski-sagen, hvor forfatteren i højere grad end ellers har måttet begrænse sig til et referat af fakta for blot at få de vigtigste træk af denne sags bevisførelse og processuelle finesser med. At forfatteren ikke ser ukritisk på den retsorden, som han er så indlevet og indtaget i, fremgår bl.a. af afsnittet om libel-sagen i anledning af nogle ubeherskede antisemitiske skrivelser i en lille engelsk provinsavis i 1947. I mangel af vejledende speciel domspraxis måtte dommeren basere sin retsbelæring på en fremhævelse af pressens ytringsfrihed og anklagemyndighedens pligt til at føre bevis (man vidste knap nok for hvad), og juryen frifandt. Thorsteinsson mener, at der havde været mulighed for at tage afstand fra en »stupid forfølgelse begrundet i andre menneskers ugerninger under et andet himmelstrøg« (drab på engelske soldater i Palæstina), og han udtaler: »Sagen kunne have tjent kulturfremskridtet, men blev et eksempel på stivnet tradition«.

Knud Waaben.

Trial of Peter Griffiths (The Blackburn Baby Murder). Edited by *George Godwin*. Notable British Trials Series. Volume 73. London 1950.

Natten mellem den 14. og 15. maj 1948 blev en lille pige, knapt 4 år gammel, fjernet fra sin seng på Queens Park Hospital, Blackburn. Nat-sygeplejersken slog hurtigt alarm, og et par timer senere fandt man på en græsmark lige ved børneafdelingen det forsvundne barn, voldtaget, mishandlet og myrdet ved at gerningsmanden — medens han holdt i barnets fødder — havde slynget hendes hoved mod hospitalsmuren gentagne gange.

Sagen frembyder to punkter af særlig interesse; for det første det kolossale efterforskningsarbejde, der efter 3 måneders forløb førte til pågribelsen af gerningsmanden, den 22-årige, nyligt demobiliserede *Peter Griffiths*, og for det andet den bitre, men forgæves kamp, der af forsvaret blev ført for at få kendt Griffiths utilregnelig.

Ved siden af den tomme barneseng fandt man en flaske, som gerningsmanden havde anbragt sine fingeraftryk på. Efter at man havde taget fingeraftryk af hele hospitalets personale, patienter og besøgende fra de sidste to år, besluttede politiet at inddrage hele den voksne, mandlige befolkning i byen Blackburn (ca. 100.000 indbyggere) i efterforskningen. På grundlag af valglisterne gik man da fra hus til hus, og alle gav beredvilligt deres fingeraftryk. Halvanden måned senere havde 46.000 mænd mellem 16—70 år afleveret deres fingeraftryk, men morderens var ikke iblandt dem. Ved en sammenligning mellem de allerede undersøgte personer og rationeringskontorets kar-

totek fandt man så frem til nogle få mænd, der endnu ikke havde givet deres fingeraftryk, og blandt disse fandt man omsider frem til morderens fingeraftryk. Da jagten således var endt, destruerede man samtlige 46.000 sæt fingeraftryk.

Retssagens hovedvægt ligger på afhøringen af 2 psykiatere, der var uenige om Griffiths' sindstilstand; en afhøring, der giver et meget klart billede af utilregnelighedsbegrebet i engelsk ret. Utilregnelighedsbegrebet blev fastslået i den berømte M'Naghten Case i 1843, hvor the Lord Chief Justice i sin retsbelæring til nævningerne sagde, at en sindssyg mand kun kunne anses for utilregnelig, når han enten ikke vidste, hvad han gjorde, eller dog ikke vidste, at det han gjorde var forkert.

I en kommissionsbetænkning fra 1924 foreslog man utilregnelighedsbegrebet ændret ved en tilføjelse om, at også den er utilregnelig, som vel er klar over sin handlings retsstridighed, men på grund af en psykisk brist ikke er i stand til at modstå sine handlingsimpulser. Men denne ændring blev aldrig lovfæstet.

Anklagemyndighedens vidne, dr. Brisby, mente ikke på grundlag af sin månedlange undersøgelse af Griffiths at kunne påvise tegn på sindssygdom. Forsvarets psykiater, dr. Grant, mente på grundlag af to ganske kortvarige undersøgelser at kunne fastslå, at Griffiths led af schizofreni (Griffiths' fader var schizofren), og at han, medens han voldtog og myrdede den lille pige, befandt sig i en sådan affekttilstand, at han ikke var klar over, at det han foretog sig var forkert. Nævningerne fulgte imidlertid anklagemyndigheden, og Peter Griffiths blev dømt til døden.

Man får af denne bog et glimrende indtryk af det uheldige i, at spørgsmålet sindssyge — ikke sindssyge former sig som en tvekamp foran nævningerne, der ganske må mangle forudsætningerne for at bedømme den schizofrenes sjælelige mekanisme.

Jon Johnsen.

Paul W. Tappan: The Habitual Sex Offender, Report and Recommendation of the Commission on the Habitual Sex Offender. New Jersey. 1950. 68 s.

Blandt de amerikanske stater indtager New Jersey en førende stilling i kriminalpolitisk henseende. Det stedlige State Board of Control of Institutions and Agencies fremtræder som en mønsterinstitution, og navne som *Sanford Bates* og *Lovell Bixby* har også udenfor staterne en god klang. For alt dette har justitsminister *Helga Pedersen* i sin tid givet en instruktiv redegørelse her i tidsskriftet (1948 p. 150 ff.), og der findes i det hele en righoldig litteratur derom. Fra New Jersey foreligger nu en bemærkelsesværdig lille afhandling om seksualkriminalitetens problemer. Det er en officiel kommissionsbetænkning, konciperet af *Paul W. Tappan*, den udmærkede kriminolog, som skandi-

naviske fagfæller har i venlig erindring fra hans besøg i sommer. Betænkningen er det foreløbigt sidste led i en udvikling, der i allerhøjeste grad er lærerig og tankevækkende. Den demonstrerer med megen anskuelighed, hvor irrational en kriminalpolitik må blive, når den gennemføres uden fornøden hensyntagen til det kriminologisk erkendelige, altså til det foreliggende behandlingsbehov. Tillige kan man af betænkningen uddrage den lære, at også behandlingsmulighederne må have for øje; det nytter lidet eller intet, om man opstiller rammerne for institutionsformer, hvis behandlingsmæssige program, man ikke har de fornødne muligheder for at føre tilbunds.

På et givet tidspunkt nåede man i Amerika til erkendelse af, at seksualkriminaliteten indebærer specielle problemstillinger, der må kunne motivere en særbehandling af disse lovovertrædere. Resultatet blev, at der i løbet af nogle år i forskellige stater — således også i New Jersey — fremkom en række love, der afgav hjemmel for vidtgående særforanstaltninger overfor seksualforbrydere. Disse foranstaltninger havde deres tyngdepunkt i den ubestemte internering, som man instituerede med behandlingsmæssige formål for øje, men uden at man havde sikret sig, at der var behandlingsmuligheder indenfor institutionernes rammer; ejheller havde man bekymret sig om de betæneligheder, der måtte hæfte ved en grov generalisering, ud fra hvilken disse forholdsregler blev iværksat overfor sædelighedsforbrydere i almindelighed, altså uden hensyntagen til kriminalitetens ætiologi og faregrad. »Sexualpsykopatien« blev en groft afgrænset mentalabnormitet, og »sexualpsykopaterne«, herunder også bagatelkriminalitetens udøvere, blev faktisk gjort retsløse, deponerede i anstalter, hvor man — på utilstrækkeligt grundlag — agtede at iværksætte en specialbehandling, som de pågældende institutioner ingen muligheder havde for at realisere. I nogle stater kan sexualpsykopaterne endog interneres, uden at strafbart forhold er begået; højesteret har ikke turdet erklære disse love forfatningsstridige.

Det kan ikke undre, at den udvikling, man således kom ind i, efterhånden måtte afføde betæneligheder. Disse betæneligheder fik rig næring, da *Kinsey*-rapporten publiceredes og godtgjorde, at normalbefolkningens seksuelle adfærdsformer er klart afvigende fra det af godtfolk i almindelighed antagne. Sexualpsykopatien i dens amerikanske udformning begyndte nu at slå alvorlige revner, idet man opdagede, at personer, der var stemplede som abnorme, havde talrige kolleger udenfor murene. Det måtte nu — således som man hos os i forvejen har gjort sig det klart — blive en opgave at efterprøve sexualpsykopatiens afgrænsning for derved at finde frem til den kategori, som det kunne være påkrævet og muligt at undergive specialbehandling. Det blev i New Jersey, at man tog denne opgave op, og kommissionsarbejdet er gennemført på forbilledlig vis; man har ikke indskrænket sig til drøftelser indenfor kommissionens egen kreds, men

har rådført sig med en stab af eksperter og med interesserede kredse, samlede til møder med deltagere i hundredevis. Blandt den af kommissionen gennemgåede litteratur bemærker man et enkelt skandinavisk arbejde, en redegørelse af overlæge *Stürup* for behandlingen af de kriminelle psykopater.

Betænkningen bør læses af enhver, der har berøring med disse spørgsmål. Her skal blot fremdrages enkelte momenter, der bekræfter tilsvarende danske undersøgelser. Sexualforbrydernes recidivhyppighed ligger *under* gennemsnittet, og den påfølgende kriminalitet vil i de fleste af tilfældene være af ikke-sexuel karakter; det er bagatelforbryderne, der recidiverer oftest, medens recidivprocenten for de alvorlige sexualforbrydere kun ligger på 7%. Sexualrecidiverne vil normalt være homologe. De færreste sexualforbrydere er hypersexuelle; det modsatte vil som oftest være tilfældet.

Behandlingen ønskes koncentreret om de alvorlige sexualforbrydere, der enten handler udfra en uimodståelig drift og under udøvelse af vold eller gør sig skyldige i misbrug af mindreårige. Både *Kinsey* og *Sutherland* er gået ind for en sådan koncentration, der betragtes som den nødvendige forudsætning for en intensiv og effektiv behandling. Iøvrigt anbefales betingede domme med tilsyn eller almindelig straf. Blandt de præventive foranstaltninger nævnes frivillig behandling af personer, der selv føler, at de befinder sig i farezonen; endvidere fremhæves betydningen af mere generelle foranstaltninger såsom familierådgivning.

Det er bemærkelsesværdigt, om ikke overraskende, at kastrations-spørgsmålet lades ude af betragtning. I de romanske lande stiller man sig afvisende overfor kastrationstanken af religiøse grunde; det er de samme religiøse betragtninger, der gør front imod svangerskabsafbrydelse uden smålig hensyntagen til kvindens liv og helbred. I England og U.S.A. er det borgernes »konstitutionelle rettigheder« o.l., der føres i marken; disse rettigheder har imidlertid ikke været uforligelige med pryglestraffen og den elektriske stol. Det er overfor lynchjustits og racehad, at menneskerettighederne skal mobiliseres, ikke til diskriminering af specielle former for lægebehandling. Man vil også gennem personlige samtaler med udenlandske kriminalister kunne få bekræftet, at det ikke her drejer sig om rationelle modbetragtninger, men om ugennemtænkte fordomme. Udlandets holdning overfor spørgsmålet kan derfor ikke bringe de skandinaviske landes stillingtagen i miskredit. Noget andet er, at det vistnok var en ulykkelig tanke, at man lovgav om spørgsmålet. Det er uklart, hvorfor der skal være love om kastration, men ikke om lobotomi eller om andre operationer; den udenforstående iagttager kan herigennem få et indtryk af, at det skulle dreje sig om en behandlingsform, der ikke i lægelig henseende er tilstrækkeligt funderet. Tvangskastrationen er naturligvis aldeles kompromitterende.

Netop nu har iøvrig et senatsudvalg i Washington rejst spørgsmål om udelukkelse af sexuelt afvigende fra statens administration (New York Times 16/12-50). »The lack of emotional stability which is found in most sex perverts, and the weakness of their moral fiber, makes them susceptible to the blandishments of foreign espionage agents«. Overfor kvindelige lokkeduer skulle dog vel de homoseksuelle kunne antages at have en særlig modstandskraft! Og hvorledes med menneskerettighederne?

Louis le Maire.

Tidsskrifter.

I tidsskriftet *Jus Gentium*, 1950, s. 1—20, gengives et foredrag holdt for canadiske jurister af den amerikanske højesteretsdommer *Robert H. Jackson* med titlen »Nürnberg in Retrospect«. Grunden til, at Justice Jacksons foredrag skal nævnes på dette sted, er dets diskussion af nogle grundlæggende strafferetlige og processuelle principper.

Justice Jackson indleder med at sige, at Nürnberg-processen var et forsøg på at bekæmpe de største farer, der truer den moderne civilisation — krig og international lovløshed — ad rettens vej. Juristerne må gå foran ad denne vej, fordi de bærer en stor del af skylden for verdens nuværende situation: de har haft en afgørende indflydelse på regeringerne i moderne tid og har benyttet denne til at hævde princippet om absolut suverænitet og princippet om krigen som en lovlig statshandling, for hvilken ingen enkeltperson er ansvarlig, og i hvis tjeneste handlinger, der ellers er forbrydelser, bliver lovlige.

Forfatteren gennemgår Nürnberg-processens forhistorie: dels de historiske fakta, dels de allieredes dilemma: om man skulle foretage en hurtig standretsforfølgning af de tyske ledere; om man intet skulle foretage sig; eller om man skulle foretage en regulær retsforfølgning. Og efter at have påvist de grunde, der førte til at vælge det sidste, og de argumenter, der kunne tale derimod, når han frem til det, som er foredragets væsentligste indhold: de vanskeligheder af processuel og retsfilosofisk karakter, som mødte dem, der skulle forberede Nürnberg-processen.

De to, man tør vel benævne dem processuelle, hovedproblemer, skønt også de ligger på grænsen til retsfilosofien, var spørgsmålet, om forholdet mellem domstolen og de regeringer, der nedsatte den, og spørgsmålet om man skulle benytte en inkvisitorisk eller akkusatorisk procesmåde. Jackson kalder dem ideologiske konflikter og forsøger at give baggrunden for dem ved at påvise, at den russiske retstradition stammer fra Byzanz og Østen, mens den vestlige verdens retstradition bygger på common law og liberale franske statsteorier.

Efter russernes opfattelse måtte domstolen bygge på Moskva-deklarationens udtalelse om, at nazisterne var forbrydere, og dens opgave var derfor kun at undersøge enkeltpersoners skyld i forhold hertil.

Vestens repræsentanter ønskede at give domstolen selvstændig myndighed til at afgøre, hvad der var ret og hvad uret ud fra almindelige retsprincipper, og allerede her føres vi ind i problemet, om der overhovedet fandtes noget strafgrundlag, som behandles senere i foredraget. Russerne højede sig og gik ind for vestens opfattelse.

I spørgsmålet om selve procesmåden kritiseredes fra russisk og vistnok også fra fransk side flere anglo-amerikanske processuelle principper, og Jackson indrømmer, at kritikken for en stor del har ret, i hvert fald når man, som her, arbejder på et område, hvor disse principper ikke er led i en større retstradition. Det gælder fx. spørgsmålet om de anklagedes kendskab til bevismaterialet, om bevisformer, og om den anklagedes ret til at afgive forklaring ved domsforhandlingens slutning uden at blive krydsforhørt. Til gengæld for indrømmelser på disse punkter højede russerne sig for kravet om en akkusatorisk proces og krydsafhøring.

Til disse hovedproblemer kom nogle mindre problemer af mere politisk karakter, såsom fra hvilket land man skulle hente dommerne, som ikke skal omtales her.

Det, som imidlertid er det mest interessante ved foredraget, bortset fra den omstændighed, at det viser, hvorledes øst og vest her, på et selvfølgelig politisk lidet betydningsfuldt område, har kunnet komme til resultater, ved at begge parter gensidigt har gjort indrømmelser, er dets angreb ud fra retfærdige synspunkter på det kontinentale krav om en skreven, forud for handlingens foretagelse nedfældet straffenorm. Jackson bemærker, at også kontinentale jurister mener, at nazisternes handlinger burde være strafbare, men de benægter, at der kan straffes for disse handlinger i dag, fordi der ikke findes en lovregel, der på forhånd kunne advare og sige: dette er strafbart. Indtil videre måtte disse områder betragtes som kun regulerede af moralen. Juridisk kunne intet foretages.

Jackson indleder sin undersøgelse af dette problem med at slå fast, at det er et spørgsmål om, hvad ret er, og hvorfor det er blevet ret. Han fortsætter med at klargøre som sin opfattelse, at man slet ikke havde behøvet at tage stilling til dette problem her, fordi det efter krigens folkeret er berettiget, at sejrherren straffer den besejrede, og fordi der også før 1939 fandtes retsregler, der sagde, at angrebskrig var forbudt, og han opregner en lang række traktater som bevis herfor. Men det fremgår af foredraget, at efter Jacksons opfattelse er alt dette ligegyldigt: Thi selvom det ikke havde været tilfældet, havde man kunnet straffe alligevel: »it is clear that by 1939 the world had come to regard aggressive war as so morally wrong and illegal that it should be treated as criminal if occasion arose«. Dette er strafgrundlag nok for dommeren: »He applies what has sometimes been called a natural law which binds each man to refrain from acts so inherently wrong and injurious to others that he must know they will be treated

as criminal.« Efter denne »retsstandard« har common law-dommeren dømt længe før der var lovgivere og gør det endnu. Den kontinentale opfattelse, at man kun kan straffe på grundlag af en skreven lov, skyldes troen på, at det er lovgiverens befaling, der skaber retten.

Endelig siger Jackson, at man ikke må glemme, at de handlinger, for hvilke der blev straffet i Nürnberg, var handlinger, som normalt er forbrydelser, og de anklagede måtte have bevisbyrden for, at de virkelig havde været nødvendige led i krigsførelsen og derigennem folkeretlig lovlige.

Det princip, som Justice Jackson mener kan lægges til grund for den folkeretlige strafferet, har også interesse i den interne. Indenfor alle andre retsområder anerkender vi domstolenes ret til at konstatere, hvad der er ret også udover loven. Rent bortset fra at dansk strafferet næppe kan siges at hvile på konstruktive teorier som befalingsteorien, men opstiller sine principper udfra almindelige samfundshensyn, mener jeg, at det ville være af værdi at tage Justice Jacksons overvejelser med i betragtning, fx. når man diskuterer nødvendigheden af den såkaldte 5.-kolonne-lovgivning.

Allan Philip.

Bulletin de la Commission Internationale Pénale et Pénitentiaire, vol. XV, 2—3 (Bern 1950).

Dette hæfte bringer i fortsættelse af den foregående årgang endnu nogle *oversigter over strafferetlige systemer i forskellige lande*, nemlig om Argentina, Norge, Luxembourg, Holland og Syd Afrika. — CIPPs sekretariat offentliggør to rapporter. Den ene, af dr. *Helene Pfander*, angår *frihedsstraffen*. Det blev i 1946 overdraget en underkomité at undersøge, om ikke systemer, der indeholder flere arter af frihedsstraf («tugthus», «strafarbejde», «fængsel» etc.), baseret på forbrydelseernes grovhed og art, burde afløses af et enhedssystem, med mulighed for en vidtgående individualisering i fuldbyrdelsen. Underkomiteen er imidlertid ikke nået til noget helt tilfredsstillende resultat og udtaler bl. a., at der mere er en tilsyneladende end en reel forskel mellem de to systemer, og at man blot inden for hvert af dem skal tilstræbe større handlefrihed for fængselsmyndighederne. Kommissionen har ikke kunnet slutte sig hertil uden nærmere undersøgelse, og dr. Pfander gør nu foreløbig rede for problemet. — Dr. *Paul Berthoud* har skrevet en foreløbig rapport om behandlingen af *abnorme lovovertrædere*. Den videre undersøgelse af dette spørgsmål er overladt til en underkomité, der har professor *Stephan Hurwitz* til formand, og som antagelig vil afslutte sit arbejde i år. — Det øvrige indhold af hæftet er: et foredrag af professor *Paul Cornil* om *nyere tendenser i kriminalretten*, et referat af *mødet i Genève* i maj 1950 mellem repræsentanter for en række internationale kriminalistorganisationer og endelig resolutionerne på CIPPs 12. og sidste kongres i Haag i august 1950, som samlede 450 deltagere.

CIPP har i et særligt hæfte udsendt referat af kommissionens forhandlinger på møderne i Haag umiddelbart forud for kongressen.

Henved 30 deltagere drøftede her det løbende arbejde og traf den endelige beslutning om CIPPs overførelse til FN inden udgangen af 1951. Kommissionen holder endnu et møde i årets løb.

K. W.

Revue de science criminelle et de droit pénal comparé, 1949 no 3—4 og 1950 no 1—3 (Paris).

De 5 hæfter, som skal omtales her, indeholder nogle artikler om mere specielle problemer i fransk strafferet og -proces, bl. a. af *Donnedieu de Vabres*, *Ferdinand Derrida* og *Maurice Patin*. Af det øvrige indhold fremhæves følgende. 1949: professor *Olof Kinberg* skriver om »kriminalpsykiatri uden metafysik«, *Jean Pinatel* om forskellige opfattelser af pønologien, *Gerhard Simson* om behandlingen af vaneforbrydere i Sverige og *Alec Mellor* om »et miskendt hovedværk«, nemlig »Tribunal reformatum« af *Grevius*, fra 1624. — 1950: i 1. hæfte er en artikel af *Stephan Hurwitz* om analogi i dansk strafferet og et bidrag til diskussionen om narckoanalysen af *G. Heuyer*, der er medicinsk professor i Paris. Han anbefaler en vid anvendelse af narckoanalysen i psykiatrien, derunder retspsykiatrien, som led i en psykoanalytisk metode. Undersøgelsen skal tjene diagnosen, men under ingen omstændigheder bevisførelsen i en straffesag. En vigtig og selvstændig rolle skal undersøgelsen spille efter dommens afsigelse, når kun et spørgsmål om behandling står tilbage. Artiklen yder ikke direkte noget bidrag til belysning af det spørgsmål, som fra et straffe-processuelt synspunkt er det vigtigste, nemlig hvorledes man før dommens afsigelse kan høste fordel af undersøgelsen og samtidig undgå skadevirkninger og misbrug. — I 2. hæfte er bl.a. en artikel af *Robert Kiefé* om bedømmelsen af forsvareres forseelser under processen efter amerikansk, engelsk og fransk ret. — I 3. hæfte er en artikel af *Jean Chazal*, *Jacques Gazier* og *Simone Mathelin* om tilsyn. Hovedindholdet af dette hæfte er en lang afhandling af *Jean Graven* om moderne efterforskningsmidler, først og fremmest om narckoanalysen. Denne afhandling er i to henseender af interesse. For det første giver den en grundig oversigt over de seneste års debat om narckoanalysen, med talrige litteraturhenvisninger. Dernæst er forfatterens synspunkter af interesse. Han bortser fra mere ideelle og principielle argumenter mod metoden, som det ikke findes hensigtsmæssigt at diskutere, og udvikler med megen overbevisning det urimelige i at give afkald på et *bevismiddel*, som kan være af største betydning. »Sandt at sige, når så mange oprigtige forfattere tillader den medicinske anvendelse af narckoanalysen som led i mentalundersøgelsen for at afsløre simulering, det vil sige løgn, så indser vi ikke, af hvilken vægtigere og mere afgørende grund man med logisk føje systematisk afviser den til afsløring af den, som ved alle måder søger at skjule — også her løgnagtigt — sin skyld og den begåede forbrydelse, idet han ødelægger, forplumrer eller benægter hvad der rettes imod ham, — det er og bliver det samme. Thi om man foregiver afsindighed eller afasi for at skjule sin ansvarlighed, eller om man foregiver uskyld for at skjule sin skyld, i begge tilfælde undgår delinkventen den retfærdige dom og straf ved svig, idet han forsætligt fører retfærdigheden bag lyset.«

For metodens anvendelse opstiller forfatteren følgende betingelser: 1) kun anvendelse i sager om grovere forbrydelser, hvor en alvorlig sigtelse ikke kan bekræftes eller afkræftes ved almindelige midler, 2) dommeren skal afsige en motiveret kendelse herom, 3) undersøgeren skal være højt kvalificeret, 4) undersøgelsesdommeren, anklageren og forsvareren skal være til stede (bundet af tavshedspligt), 5) undersøgelsen må ikke tage sigte på tilståelse, men skal angå de i sagen omhandlede fakta, efterfulgt af en fri bevisbedømmelse, 6) undersøgelsen skal forudsætte samtykke, og en begæring om narkoanalyse må ikke afslås. — Dette er efter forfatterens mening »rimelige principper, som i store træk stemmer med de gængse juridiske fordringer«. Heri vil dog sikkert de færreste give ham ret.

K. W.

NYUDKOMMEN LITTERATUR.

- Braas, le Chevalier*: Précis de Procédure Pénale. Troisième Ed. Tome Ier. Émile Bruylant, Bruxelles 1950. 485 s.
- Comfort, Alex*: Authority and Delinquency in the Modern State. A Criminological Approach to the Problem of Power. Routledge and Legan Paul Ltd., London 1950. 112 s.
- De Nordiska Kriminalistföreningarnas Årsbok 1949—50*. Stockholm 1950. 222 s.
- En Anstalt för Svårbehandlade*. Ungdomsanstaltsutredningens betänkande. SOU 1950:47. Stockholm 1950. 154 s.
- Glueck, Sheldon and Eleanor*: Unraveling Juvenile Delinquency. The Commonwealth Fund. New York 1950. 399 s.
- Hart, J. M.*: The British Police. The New Town and County Hall Series. George Allen & Unwin Ltd., London 1951. 192 s.
- Kriminalstatistik 1948*. Udg. af Det Statistiske Departement. Kbhvn. 1950. 72 s.
- Lag's Lexicon*. A Dictionary of the English Prison. Compiled by *Paul Tempest*. Routledge & Kegan Paul Ltd., London 1950. 234 s.
- Martienssen, Anthony*: Crime and the Police. Secker & Warburg, London 1951. 256 s.
- Notable British Trials Seires. Trial of Ronald True*. Sec. Ed. Edited by *Donald Carswell*. William Hodge & Co, Ltd., London 1951. 295 s.
- Statistisk Årbog for København, Frederiksberg og Gentofte*. Udg. af Københavns Statistiske Kontor. Bianco Luno. Kbhvn. 1950. 267 s.
- Statistisk Årbog 1950*. Udg. af Statistisk Departement. Bianco Luno. Kbhvn. 1950. 369 s.
-